

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

✓ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารและการเรียนรู้ของมนุษย์ไร้ขีดจำกัด อย่างที่เรียกกันว่า "ไร้พรมแดน" มนุษย์สามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขต อันนำไปสู่การผสมผสานทางความคิด คำนิยม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างมนุษยชาติ ที่เรียกว่า "กระแสโลกาภิวัตน์" อันเป็นสิ่งที่นำโลกเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Age) อย่างสมบูรณ์ ซึ่งในยุคนี้ข้อมูลข่าวสารจะเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่สามารถส่งผ่านถึงกันได้ทั่วโลกภายในระยะเวลาอันรวดเร็วทำให้เกิดสังคมที่เรียกว่า "สังคม ข้อมูลข่าวสาร" (Information Society) ที่มีลักษณะการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอย่างไม่จำกัดทิศทาง มนุษย์สามารถติดต่อ รับรู้ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างไร้ขอบเขตทางภูมิศาสตร์

✓ การเปลี่ยนแปลงสังคมจากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมมาสู่ยุคสังคมข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่รวมเอาเทคโนโลยีสองประเภทเข้าด้วยกัน คือเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ทางการสื่อสาร โดยทำให้เกิดการเชื่อมโยงทรัพยากรในการสื่อสาร ส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพทั้งในด้านความเร็วในการรับส่ง ปริมาณข้อมูลข่าวสาร คุณภาพทางเทคนิคของข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มผู้รับสาร ที่สามารถเลือกสาร วิธีการ และโอกาสในการรับสารได้มากขึ้นกว่าเดิม

✓ เครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นตัวอย่างหนึ่งของการสื่อสารและเชื่อมโยงทรัพยากรในการสื่อสาร ไม่ว่าจะ เป็นฮาร์ดแวร์ โปรแกรม และ ข้อมูลข่าวสาร หรือแม้กระทั่งบุคลากรผู้ใช้คอมพิวเตอร์ ที่อยู่กระจัดกระจายตามที่ตั้งต่าง ๆ ในโลกให้เข้าถึงกันได้ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของโลกที่ใหญ่ที่สุดและมีบทบาทสำคัญเป็นที่กล่าวถึงมากที่สุดในปัจจุบัน คือ อินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นแหล่งรวมข้อมูลข่าวสารขนาดมหึมา ที่ครอบคลุมเนื้อหาแทบทุกบริบท และเอื้ออำนวยให้ผู้ใช้ได้ค้นคว้าข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ (สมนึก คีรีโต และคณะ, 2538 : 5)

* คำว่า "Internet" ย่อมาจาก International Network หมายถึง เครือข่ายของข้อมูลข่าวสารระดับโลกที่เชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ย่อยต่าง ๆ เข้าไว้เป็นเครือข่ายเดียว จึงทำให้ทุกเครือข่ายในโลกที่เชื่อมต่อเข้าด้วยกันนี้ สามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้ ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสาร (Channel) ช่องทางหนึ่งที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกสามารถส่ง

ผ่านถึงกันได้อย่างไร้ขอบเขตจำกัด ซึ่ง กิดานันท์ มลิทอง (2539 ข : 234) กล่าวไว้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นระบบของการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มาครอบคลุมไปทั่วโลก เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการการสื่อสารข้อมูล เช่น การบันทึกข่าวสารระยะไกล การถ่ายโอนแฟ้ม ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มอภิปราย เป็นต้น อินเทอร์เน็ตเป็นวิธีในการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ซึ่งขยายออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อการเข้าถึงของแต่ละระบบที่มีส่วนร่วมอยู่*

การใช้อินเทอร์เน็ตจะทำให้วิถีชีวิตของเราทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอเนื่องจากอินเทอร์เน็ตจะมีการเสนอข้อมูลข่าวสารปัจจุบันและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ผู้ใช้ทราบและเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน ข้อมูลข่าวสารที่เสนอในอินเทอร์เน็ตจะมีมากมายหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้ใช้เกือบทุกกลุ่ม อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญสำหรับบุคคลในทุกวงการและทุกสาขาอาชีพ ที่สามารถค้นหาสิ่งที่สนใจได้ในทันที ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตรองรับการประยุกต์ใช้งานหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่การรับส่งข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การพูดคุยกัน การเรียกค้นข้อมูลข่าวสารที่เก็บไว้จากที่ต่าง ๆ จนเสมือนมีห้องสมุดที่มีมุมความรู้ขนาดใหญ่ การส่งกระจายเสียง และแพร่สัญญาณภาพก็สามารถกระทำได้ ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนเราในปัจจุบันเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในวงการธุรกิจ บันเทิง การศึกษา ฯลฯ ต่างก็ได้รับประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตด้วยกันทั้งสิ้น อินเทอร์เน็ตทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความหมาย และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่ง (กิดานันท์ มลิทอง, 2540 : 322-323)

*ขไมพร สุธรรมวงศ์ และ วาสนา วีระมาสุก (2540 : 214-215) ได้กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับคนทุกกลุ่ม จากจำนวนโรงเรียนที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้นักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับครู กับนักวิจัย และกับเพื่อน หรือแม้แต่กับนักบินอวกาศที่อยู่ห่างไกลออกไปจากโลก ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนให้กว้างออกไป สำหรับรายงานข่าวเกาะติดสถานการณ์นั้นอินเทอร์เน็ตก็เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข้อมูลไปยังจุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยเหตุที่อินเทอร์เน็ตสามารถใช้สื่อสารโดยไม่เลือกกลุ่มหรือบุคคล อินเทอร์เน็ตจึงเปี่ยมด้วยพลังและมีความหมายอย่างยิ่งต่อการแก้ปัญหาระดับโลกที่ต้องการความคิดเห็นจากนานาประเทศ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคุณภาพชีวิต ปัญหาประชากร ปัญหาความมั่นคงปลอดภัย และอื่น ๆ เป็นต้น *

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตกำลังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังตื่นตัวและหาทางเชื่อมต่อกับเครือข่ายนี้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่เปิดกว้างสำหรับทุก ๆ คน จึงดึงดูดให้คนหลายประเภทหลายอาชีพเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยจะเห็นได้จากอินเทอร์เน็ตมีอัตราการเจริญเติบโตสูงมากจนกล่าวได้ว่าทุก 20 นาที จะมีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ใหม่เข้ามาเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต

หน่วยงานที่เข้าร่วมในระบบนี้มีอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย สถานศึกษา หน่วยงานรัฐบาล สถาบัน ทหาร หน่วยงานธุรกิจ และอื่น ๆ ของแต่ละประเทศทั่วโลก และจากการสำรวจในเดือน มกราคม 1996 พบว่า มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อเข้าอินเทอร์เน็ตอยู่ประมาณ 9,472,000 เครื่อง และมีผู้ใช้ประมาณ 94 ล้าน คน มีผู้ใช้เชื่อมต่อเข้ามาใหม่ ประมาณ 5 ล้านคนต่อเดือน (NTT MEDIA SCOPE, 1996 : 29) เห็นได้ว่า ปัจจุบันหน่วยงานของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ และนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในงาน ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ดังที่ ยีน ฎัวร์วรรณ (2540 ก : 32) กล่าวว่า ปัจจุบันมีการนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ ในงานต่าง ๆ มากมาย ตั้งแต่ งานธุรกิจ งานการโอนย้ายข้อมูล งานการซื้อขาย งานการศึกษา

อินเทอร์เน็ตกับงานด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องมาตั้งแต่เริ่มบุกเบิกอินเทอร์เน็ต ที่กระทรวงกลาโหม สหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มโครงการรวมกลุ่มการวิจัยชั้นสูง ชื่อว่าโครงการ "อาร์ปาเน็ต" (ARPANET : Advanced Research Project Agency Network) ที่มีเป้าหมายเริ่มแรกเพื่อการเชื่อม คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สี่แห่งในอเมริกาเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ในปี ค.ศ. 1969 และเติบโตกลายเป็นอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ซึ่งก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเก่าที่เป็นการศึกษาแบบดั้งเดิม (Traditional Education) ซึ่งเน้นผู้สอนเป็นหลัก (Teachers Center) มาสู่การศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็น หลัก (Students Center) โดยมีการนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ มา ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา (ดังที่ พงษ์ระพี เตชพาพพงษ์ (2539 ก : 22) กล่าวว่า "การศึกษา ช้ามโลก" จะเป็นการศึกษาในยุคใหม่ที่ไม่มียึดจำกัดในเรื่องการหาข้อมูลข่าวสารอีกต่อไป นักศึกษาที่สนใจ ศึกษาเรื่องใดก็สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้อย่างง่ายดาย มากมายและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถ ติดตามว่ามีผู้สนใจศึกษาและวิจัยเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด และมีความก้าวหน้าในการวิจัยไปถึงระดับใด และอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งสำคัญสื่อหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษานี้ เนื่องมาจากประโยชน์ที่มี อย่างมากมายมหาศาลของอินเทอร์เน็ตต่อศึกษานั่นเอง) ดังที่ ยีน ฎัวร์วรรณ (2540 ข : 1) ได้กล่าว ไว้ในบทความเรื่องอินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้แบบแสวงหาว่า อินเทอร์เน็ตจะขยายขอบเขตของการเรียนรู้ ขยายห้องเรียนให้กว้างขวางใหญ่โต ขยายเนื้อหาจนกลายเป็นแหล่งความรู้ที่ไม่มีขอบเขต ขยายเวลาการ เรียนเป็น 24 ชั่วโมง และอินเทอร์เน็ตเป็นระบบสื่อสารสองทางที่เชื่อมครูกับนักเรียน เชื่อมโยงโรงเรียน กับบ้าน ขยายการศึกษาให้กว้างไกล การแสวงหาความรู้หรือข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายเพื่อการศึกษาทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล

สถาบันการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ต่าง ๆ ของ อินเทอร์เน็ตที่มีต่อการศึกษา จึงมีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวาง มหาวิทยาลัยได้ ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ต โดยนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ซึ่งได้แก่ การส่งงาน มอบหมาย

การบ้าน การค้นคว้าหาข้อมูลมาประกอบในการเรียนการสอนและการวิจัย ตลอดจนการใช้อินเทอร์เน็ต ในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง เช่น มีหลักสูตรการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ต มีการเรียน การสอนทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ในประเทศไทย อินเทอร์เน็ตเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยการเชื่อมต่อมินิคอมพิวเตอร์ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (ATT) ไปยังมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย แต่ในครั้งนั้นยังเป็นการเชื่อมต่อโดยผ่านสายโทรศัพท์ ซึ่งสามารถส่งข้อมูลข่าวสาร ได้ช้าและไม่เป็นการถาวร จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ แห่งชาติ หรือ เนคเทค (NECTEC : National Electronic and Computer Technology Centre) ได้ทำการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ของสถาบันและมหาวิทยาลัย 6 แห่ง อันได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์แห่งชาติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เช้าด้วยกันเรียกเครือข่ายนี้ว่า "ไทยสาร" (Thaisarn : Thai Social / Scientific , Academic and Research Network) เพื่อใช้ในการศึกษา วิจัยของประเทศ (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2537 : 7)

ไทยสารเป็นเครือข่ายเฉพาะทางเพื่อการศึกษาและวิจัยที่ทำให้การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ของประเทศไทยก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยสามารถติดต่อ สื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตทั้งภายในและต่างประเทศได้สะดวกรวดเร็ว จึงทำให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย ให้ความสำคัญและนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษาอย่าง แพร่หลาย ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเรียนการสอนในยุคนี้ ความต้องการเครือข่าย คอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทุกมหาวิทยาลัยได้สร้างเครือข่ายที่เรียกว่า "แคมปัสเน็ตเวิร์ก" เพื่อ รองรับสภาพการใช้งานที่เพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็ว (ยีน ภู่วรรณ, 2540 ก : 33)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบัน การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่างก็ให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ต และมีการพัฒนาส่งเสริมการนำ อินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษากันอย่างกว้างขวาง โดยมีการลงทุนนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในมหาวิทยาลัย ด้วยงบประมาณที่ค่อนข้างสูง จากงานวิจัยของ สุวรรณ มาตเมฆ (2540 : 2) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความ คาดหวังและความพึงพอใจในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย ต่อการดำเนินภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ในประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินภารกิจของมหาวิทยาลัย โดยกำหนดเป็นนโยบายชัดเจนทั้งในระดับของการพัฒนาบุคลากรรองรับการใช้อินเทอร์เน็ต การจัดหา เครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่า อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย มีความคาดหวังต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในด้านการบริหาร

การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการและเผยแพร่อยู่ในระดับที่สูง แต่มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับในด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการและเผยแพร่อยู่ในระดับที่ต่ำ เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายยังไม่พร้อม งบประมาณมีจำกัด บุคลากรไม่เพียงพอ และการบริการของมหาวิทยาลัยยังจำกัดอยู่ในบางกลุ่ม และจากงานวิจัยของ มหัทธผล อรุณสวัสดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของผู้ใช้ที่พบมากที่สุดคือ การสื่อสารมีความเร็วต่ำ ศูนย์บริการขัดข้องไม่สามารถเข้าใช้บริการได้ ใช้เวลานานในการค้นหาข้อมูล และไม่พบข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ ผู้ใช้มีความต้องการที่จะเพิ่มความเร็วในการเชื่อมต่อมากที่สุด เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในเมืองไทยที่เริ่มติดตั้งอินเทอร์เน็ตเมื่อปี พ.ศ. 2530 ตามด้วยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีแผนดำเนินงานการใช้อินเทอร์เน็ตกำหนดไว้ชัดเจน ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 ของกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2539 : 74-77) ว่า ให้เสริมสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารของมหาวิทยาลัยให้สมบูรณ์ พัฒนาระบบห้องสมุดระบบสารสนเทศ และนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน การทำวิจัย การบริการวิชาการ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเชิงสากล ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็มีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษา โดยนำมาใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง และที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนแล้วก็คือ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ ดังที่ จรัลพัฒน์ เขจรบุตร (2538 : 20) กล่าวว่า ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ติดตั้งคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ลงบนอินเทอร์เน็ตแล้ว ซึ่งในอนาคตสามารถให้นักศึกษาหรือผู้สนใจเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ทำให้แนวความคิดที่จะเผยแพร่บทเรียนให้กว้างไกลเป็นจริงขึ้นมาได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษา โดยมีการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา เนื่องจากการเล็งเห็นถึงประโยชน์อย่างมากมายของอินเทอร์เน็ต รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จึงทุ่มเทเงินทุนเป็นจำนวนมากเพื่อการวางระบบการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา และในประเทศไทยก็เช่นเดียวกันมีการใช้งบประมาณจำนวนมากศาลในการวางระบบการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่มหาวิทยาลัย แต่ผลที่ได้รับยังไม่ประสบความสำเร็จ และไม่คุ้มค่างบประมาณในการลงทุน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มองกลับมาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นสถาบันแห่งแรกในประเทศไทยที่ได้นำอินเทอร์เน็ตมาใช้และมีการดำเนินการใช้มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พยายามจัดระบบและพัฒนา

การนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุด โดยจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่อาจารย์และนักศึกษา พัฒนาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนและการค้นคว้าหาข้อมูล ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ให้อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์แก่อาจารย์และนักศึกษาทุกคนในมหาวิทยาลัย มีการฝึกอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลภายนอก และมีหลักสูตรเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตในบางสาขาวิชา กอรปกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขตตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการที่จะพัฒนาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะขยายไปสู่การใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาทางไกลต่อไป ดังนั้นมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการวางแผนดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาให้เป็นระบบ สิ่งสำคัญเบื้องต้นในการวางแผนดำเนินการก็คือ มหาวิทยาลัยจะต้องทราบสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังที่ ล้วน สายยศ (2536 : 203) กล่าวไว้ว่า การที่จะแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดีนั้นจะต้องสำรวจปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างแม่นยำ เพื่อนำมาวิเคราะห์แก้ปัญหา และด้วยเหตุผลและความเป็นมาต่าง ๆ ที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์กับการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และ ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามตัวแปรระดับการศึกษาและสาขาวิชา

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามตัวแปรระดับการศึกษาและสาขาวิชา

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามตัวแปรระดับการศึกษาและสาขาวิชา

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามตัวแปรระดับการศึกษาและสาขาวิชา

2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สมมุติฐาน

1. ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกัน

2. ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่อยู่ในสาขาวิชาต่างกัน แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบถึงสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามตัวแปรระดับการศึกษาและสาขาวิชา

1.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามตัวแปรระดับการศึกษาและสาขาวิชา

1.3 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ระดับการศึกษาและสาขาวิชาแตกต่างกัน

1.4 ได้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2.2 ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวางแผนการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา โดยนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการวิจัยในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษา สภาพ ปัญหา และ ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีขอบเขตทางด้านเนื้อหา ดังนี้

1.1 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาใน 3 รูปแบบดังนี้ คือ

1.1.1 ใช้ในการติดต่อสื่อสารการศึกษา

1.1.2 ใช้ในการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา

1.1.3 ใช้ในการเรียน

1.2 บริการในอินเทอร์เน็ต ในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะบริการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน 5 บริการดังนี้ คือ

1.2.1 บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail)

1.2.2 บริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (File Transfer Protocol)

1.2.3 บริการสืบค้นข้อมูลเวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web)

1.2.4 บริการกลุ่มสนทนาและข่าวสาร (Usenet)

1.2.5 บริการสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต (Talk, IRC, ICQ)

1.3 สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา จะศึกษาเกี่ยวกับ ระยะเวลาที่ใช้ สาเหตุที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ 3 รูปแบบ คือ 1) ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารการศึกษา 2) ใช้เพื่อการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา และ 3) ใช้เพื่อการเรียน สถานที่ใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ ความถี่ในการใช้ แหล่งข้อมูลที่ใช้ ลักษณะการใช้ การเรียนรู้ทักษะพื้นฐานในการใช้ ความพึงพอใจในการให้บริการของมหาวิทยาลัย การจัดบริการเพิ่มเติมของมหาวิทยาลัย และบริการที่ใช้

1.4 ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา จะศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาด้านการให้บริการ ปัญหาด้านการใช้ ปัญหาด้านตัวผู้ใช้ ปัญหาด้านบริการต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารการศึกษา ปัญหาด้านการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา และ ปัญหาด้านการเรียน

1.5 ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา จะศึกษาเกี่ยวกับ ความต้องการด้านวัสดุอุปกรณ์ ความต้องการด้านลักษณะการใช้งาน ความต้องการด้านบริการต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต ความต้องการด้านการติดต่อสื่อสารการศึกษา ความต้องการด้านการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา ความต้องการด้านการเรียน และ ความต้องการด้านการเสริมความรู้ทางด้านอินเทอร์เน็ต

1.6 ข้อเสนอแนะ จะศึกษาตามประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ บุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม และการให้บริการของมหาวิทยาลัย ในด้านการติดต่อสื่อสารการศึกษา ด้านการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา และ ด้านการเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตปัตตานี และ วิทยาเขตหาดใหญ่

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2541 ที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา วิทยาเขตปัตตานี และวิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 388 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ

3.1.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 สาขาวิชา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2539 : 65) จำแนกเป็น

3.1.2.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.1.2.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

3.1.2.3 สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

3.2 ตัวแปรตาม คือ

3.2.1 สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา

3.2.2 ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา

3.2.3 ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา 3 รูปแบบ ดังนี้ คือ การใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารการศึกษา การใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา และการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียน

2. การใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารการศึกษา หมายถึง การใช้อินเทอร์เน็ตในการอภิปราย ถกเถียง สนทนาโต้ตอบ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล รวมทั้งการรับและส่งข่าวสารอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

3. การใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา หมายถึง การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันเพื่อประโยชน์ด้านการวิจัยทางการศึกษา

4. การใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียน หมายถึง การนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียน ทั้งในลักษณะการเรียนทางไกล การเรียนตามหลักสูตรในห้องเรียนปกติ และการเรียนรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

5. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายถึง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี และวิทยาเขตหาดใหญ่

6. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2541 ที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ทุกคณะในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และวิทยาเขตหาดใหญ่ ในทุกชั้นปี ทั้งระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี
7. สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา หมายถึง ลักษณะทั่ว ๆ ไปของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
8. ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา หมายถึง อุปสรรคที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา
9. ความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา หมายถึง สิ่งที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อยากให้มีและปรับปรุงขึ้นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา
10. สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง นักศึกษาที่สังกัดคณะต่าง ๆ เหล่านี้ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะทรัพยากรธรรมชาติ คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม และ คณะอุตสาหกรรมเกษตร
11. สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หมายถึง นักศึกษาที่สังกัดคณะต่าง ๆ เหล่านี้ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และ คณะพยาบาลศาสตร์
12. สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาที่สังกัดคณะต่าง ๆ เหล่านี้ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และ วิทยาลัยอิสลามศึกษา